

Střípky z historie: 23. Pavel Titěra a letniční hnutí v Brně

Střípky z historie přinášejí náhled do brněnského baptistického sboru na přelomu padesátých a šedesátých let, kdy se podílel na vzniku letničního hnutí v Brně.

Střípky z historie

Pavel Titěra a letniční hnutí v Brně

Historie brněnského letničního sboru před rokem 1989 je spojena s řadou jmen. Patří k nim mimo jiné tři muži, a to jsou Ladislav Mečkovský a Bohuslav Tetiva, kteří stáli u jeho zrodu, a baptistický kazatel Pavel Titěra, který nasměroval brněnský baptistický sbor k hledání letniční zkušenosti. Dále stáli v jeho zárodku křesťané z letničních skupin v Jevišovce a Nejdku (okres Břeclav) a reemigranti z Rumunska a Maďarska¹.

Jan Titěra a brněnští baptisté

Na zformování brněnského letničního sboru měl však stěžejní roli jiný muž. Byl to kazatel a pozdější předseda Výkonného výboru Bratrské jednoty baptistů ThDr. Pavel Titěra. Ten se v září roku 1955 stal kazatelem brněnského baptistického sboru, kam přišel z Jednoty bratrské v Holešově.

ThDr. Pavel Titěra

Zhruba rok po svém nástupu do Brna začal ve sboru mluvit o členech Jednoty českobratrské na Těšínsku, kteří měli letniční orientaci, a někteří baptisté proto začali usilovat o duchovní dary. Tito baptisté v roce 1957 navštívili letničně orientovaný sbor Jednoty českobratrské v Hrádku a začali se v Brně scházet k modlitbám za křest v Duchu svatém. Skupinka se pozvolna rozšiřovala. Od roku 1959 již probíhala pravidelná nedělní modlitební shromáždění a v roce 1960 přijeli do Brna i těšínské letniční. V této skupince se postupně shromáždilo jádro budoucích letničních, kam Mečkovský i Titěra patřili².

Někteří ze členů brněnského baptistického sboru se však postavili ostře proti a poslali na ústředí Bratrské jednoty baptistů stížnost, nebylo však nijak zakročeno. V roce 1962 onemocněl laický kazatel brněnského sboru Bratrské jednoty baptistů Bohuslav Tetiva a odjel na léčení do Štrbského Plesa. Po ukončení léčby se oba manželé při zpáteční cestě zastavují na Těšínsku u bratra Brózdy a během této návštěvy prožil bratr Bohuslav Tetiva křest v Duchu svatém. V roce 1964, po dvou letech scházení, obdržel křest Duchem svatým i Ladislav Novák, pozdější starší sboru.

Staršovstvo BJB někdy okolo roku 1965. Zleva: Ladislav Mečkovský, Emilie Vencálková, Kristoslav Smilek, Šimková (křestní jméno neuvedeno), Pavel Titěra, Bohuslav Tetiva a ostatní starší

Od roku 1965 nastaly mezi Tetivou a Titěrou neshody kvůli náplni modlitebních setkání. Někteří členové začali modlitební shromáždění kritizovat, neboť v nich spatřovali řadu excesů. Například když jeden host vyučoval, že přijetí daru jazyků lze iniciovat rychlým opakováním určitého slova. Zhruba v tuto chvíli skupinku opustil pozdější pověřený kazatel Kristoslav Smilek³. (Dnes by se zřejmě nad danou praxí již nikdo nepohoršil, jelikož jde o doporučovanou metodu iniciace glosolálie na Kurzech Alfa, které sbor BJB pořádá).

Jindy jeden ze členů formující se letniční skupinky začal na shromáždění nahlas mluvit v jazycích s výkladem, že v tomto sboru je zarmucován Duch svatý a někteří členové sboru napsali dokonce stížnost na ústředí v Praze. Rudolf Bubik později prohlásil, že touto formou zasahování do chodu baptistického sboru ze strany letničních došlo k jeho rozbití. Sám později tímto způsobem odmítl pracovat⁴.

Tyto modlitební chvíle byly nakonec zrušeny. Skupina letničních „nadšenců“ se však scházela dál v bytě Josefa Nováka, který roku 1947 přišel z Volyně do Čech, zakotvil v Podbořanech a v Žatci, kde se už tehdy ve sboru Bratrské jednoty baptistů zformovala letniční skupinka.

V listopadu 1968 začal Josef Novák navštěvovat i shromáždění vedené Tetivou. Novákova skupinka se tehdy, stejně jako letniční na Slovensku, nahlas společně a hlučně modlila v jazycích, což bylo pro bývalé brněnské baptisty nezvyklé. Později vyšlo najevo, že Novák se v zahraničí vydával za vedoucího letničního hnutí v Čechách, za což pobíral i finanční obolus, a jednal za zády přípravného výboru v legalizaci letniční církve na vlastní pěst. Proto byl letničními dán do kázně.

Novou situaci v brněnském baptistickém sboru řešilo již o dva roky dříve ústředí BJB a poté výroční konference BJB, která k tomu schválila toto *Prohlášení*:

Prohlášení výroční konference Bratrské jednoty baptistů

Ústředí Bratrské jednoty baptistů
Praha 3, Vinohradská č. 68
Tel. 251286

V Praze 23. června 1966
č. j. 216/66 Tm/po
oběžník 9/66

Všem sborům
Bratrské jednoty baptistů
v Československu

V ě c : prohlášení výroční konference sborů a ústředí BJB –
 k přečtení a projednání ve sborových schůzích

Drazí bratři a sestry,

s vděčností k Bohu a Otci v Ježíši Kristu vzpomínáme velké Boží milosti a požehnání, které naplňuje a doprovází život každého z nás a našich sborů zejména. Děkujeme za vzácné chvíle obecenství s Pánem ve společných konferenčních shromážděních, za řadu duší, které se obrátily a přijaly spasení v Pánu Ježíši.

Zároveň však vyznáváme upřímně svou mdlobu, únavu v práci a zvěstování i ochladnutí naší vzájemné lásky. Nemůžeme jinak než snažně prosit o obživení Duchem Božím, které náš Pán zaslíbil. Období našeho občasného zemdlování však, žel, využívají šířitelé jiné zvěsti, kteří ukazují na naše slabosti a využívají možnosti projevu ve smyslu všeobecné-

ho kněžství, aby do našich sborů vnášeli učení, které je cizí našemu chápání Slova Božího. Bývají to zpravidla jinak upřímní a horliví bratři – služebníci Slova Božího z našich řad, kteří byli ovlivněni učením letničního zaměření a šíří je ve svém okolí. Snaží se působit na ty, kdo touží po obživení Duchem Božím a po jeho projevech mezi námi. Už dávno pozorujeme tyto snahy a zkušenost nám ukazuje, že vedou k nebezpečným bludům, ano, na scestí ve smyslu duchovním i mravním. Naši povinnosti proto je neshovívavě děle tomuto učení, které jak vidíme, vážně ohrožuje vnitřní pokoj a jednotu našich sborů. Nesmíme zavírat oči před známkami rozkladu, které se již na nejednom místě ukazují k velké škodě bratrstva a jeho práce na Boží roli.

Vážíme si všech skutečných darů Ducha sv. v církvi. Z Písma sv. však poznáváme, že důkazem jeho působení je především jeho ovoce, na které ukazuje Pán Ježíš v kázání na hoře Mat. 7,16–20, a které jmenuje ap. Pavel v Gal. 5,22. Znovu a znovu si musíme připomínat, že žijeme vírou v Pána Ježíše Krista a nikoli viděním. Moc Boží se jasně projevovala v naší práci v minulosti, její působení prožíváme v přítomnosti a máme pevnou důvěru, že i v budoucnu se bude dokazovat v našich shromážděních a v naší společné práci, není však dobré ani zdravé usilovat o viditelná znamení a hmotné důkazy přítomnosti Ducha, před čímž nás Písmo výslovně varuje (Jan 4,48; 1. Kor. 1,22).

S bolestí musíme konstatovat, že při šíření tohoto cizího učení bylo vneseno nemálo nepokoje a hořkosti do života našeho bratrstva. Mnohdy byl ten, kdo z našich duchovních pracovníků se postavil proti němu, označen jak nepřítel díla Božího, který překáží Duchu sv., na to bylo poukázáno již před třemi lety. Nyní však dochází mezi jeho stoupenci a šířiteli k jevům, které nemají nic společného se křtem Duchem sv., nýbrž patří do oblasti jevů psychických (spiritismu apod.). Je zřejmé, že toto učení, které v poslední době mluví o bezhříšnosti a neexistenci ďábla, prodělalo přechod k ještě hlubšímu odtržení od církve a pravého učení Bible. Nasvědčují tomu různá falešná proroctví, nepodložená uzdravení a zpovědi, které nejsou biblickým vyznáváním se jedněch druhým, nýbrž nemoudrým šířením nepokoje a nelásky. Připomínáme, že již v r. 1909 naši bratři baptisté v Německu došli k závěru, že toto hnutí není shůry, od Pána, nýbrž zdola, z člověka, ba od samého zlého.

Stále jsme očekávali v bratrské lásce, že ti, kdo tyto způsoby a vlivy v naší Jednotě šíří a podporují, opustí tuto cestu. To se však dodnes nestalo, ač jsme o to žádali. Proto docházíme po zralém uvážení na společných modlitbách k tomuto jednomyslnému závěru a rozhodnutí:

- a) Letniční hnutí a jeho způsoby, jak se uplatňují v některých našich sborech, nejsou lékem pro duchovní slabosti a neslouží k probuzení a obživení.
- b) Nemůžeme souhlasit s tím, aby kdokoliv z bratří a sester, kteří se k němu kloní, zastávali jakoukoliv učitelskou a vedoucí funkci v kterémkoliv sboru naší Jednoty, již by mohli zneužívat k šíření tohoto nám naprosto nepřijatelného učení, a to jak ve společných shromážděních, tak při návštěvách rodin našich bratří. Je na kazatelích a starších sborů, aby toto stanovisko konference, která podle ústavy naší církve je její nejvyšší instancí, předložili svým sborům, aby je plně respektovali a postupovali podle něj. Pokud by se jím neřídili, budou voláni Ústřední radou starších k zodpovědnosti.
- c) Jestliže se stoupenci tohoto falešného učení nepodrobí rozhodnutí konference a neupustí od něj, dávají tím najevo, že pohrdají zásadami, řádem a učením naší Jednoty a sami se již nepovažují za její údy.
- d) Jde nám o pokojnou práci a jednotu Božího lidu. Věříme, že náš Pán má poslání pro světové baptistické hnutí a že naše sbory jako až doposud bude i nadále vystrojovat dary Ducha sv. ke vzdělání církve a k službě evangelia člověku.

Činíme toto rozhodnutí s bolestí v srdcích, avšak v poslušnosti Pána, který sám očišťuje a ořezuje ratolesti, aby hojnější ovoce nesly. Nevzdáváme se naděje, že bratří, kteří v minulosti spolu s námi prožívali mnoho radostného v díle Božím a od kterých je nám těžko se oddělit, uznají své poblouzení, opustí je a navrátí se do obecenství církve k radosti naší a k oslavení jména Pána Ježíše Krista.

Jménem delegátů shromážděných na výroční konferenci:

Ondrej Betko
předseda konferenčního jednání

Václav Tomeš
předseda ústřední rady starších

19/b/66

V polovině července 1966 byla ústředím do Brna svolána schůze staršovstva. Výsledkem bylo nařízení, že každý člen, který by byl letničně zaměřen, se musí vzdát svých funkcí ve sboru. Prakticky to znamenalo vystoupit ze staršovstva, ukončit kazatelskou službu i jakoukoliv službu vedení.

Na sborovém shromáždění bylo členské základně sděleno, že pokud se kdokoliv dostaví na příští shromáždění, bude to znamenat, že se letniční zkušenosti zřekl. Tento stav byl pro letniční baptisty nepřijatelný, vyložili si jej jako vyloučení a v roce 1966 osmnáct členů odešlo. Tak vznikl zárodek budoucího letničního sboru v Brně.

Poznámky:

¹ Gabrielová, Petra. Historie rozhodných křesťanů letničních v dokumentech Státní bezpečnosti (70. a 80. léta 20. století) Studie 113

- <https://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik7-2009/kap09.pdf> (25. 11. 2018).

² Vznik letničního hnutí v Brně a Bratrská jednota baptistů. NotaBene Hyde Park baptistů. <http://notabene.granosalis.cz/modules.php?name=News&file=article&sid=3561> (25. 11. 2018).

³ Svědectví členky sboru, pozdější členky Apoštolské církve Emile Vencálkové.

⁴ Bubik, Rudolf. Historie letničního hnutí VI. Co jsem prožil. Křesťanský život, Albrechtice, 2007.

Prameny:

[Dějiny Apoštolské církve - 1. díl: 1989 - 1997: AC Brno \(1966 - 1996\)](#)

[Vznik letničního hnutí v Brně a Bratrská jednota baptistů](#)

-krst-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)